və müxtəlif nəsildən olan insanların maraq göstərdikləri sahədir. Estetik tərbiyənin mühüm tərkib hissəsi kimi bədii tərbiyə anlayışı da özünəməxsus mahiyyət dolğunluğuna malikdir. Bəddi tərbiyə ədəbiyyat, incəsənət əsərləri vasitəsilə aşılanan bilik, bacarıq və vərdişləri əhatə edir.

Nəhayət, qeyd edək ki, respublikamızda həyata keçirilən təhsil islahatının tələbləri baxımından uşaq və yeniyetmələrdə, məktəbli gənclərdə düzgün estetik görüşlərin formalaşdırılması, "estetika", "estetik tərbiyə", "bədii tərbiyə" anlayışlarının və bunlarla bağlı bir sıra məsələlərin mükəmməl mənimsədilməsi mühüm dövlət əhəmiyyəti kəsb edən bir vəzifə kimi dəyərləndirilməlidir və bu estetik tərbiyədə əsas qayə kimi götürülməlidir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

- Azərbaycanın təhsil siyasəti (1998-2004). I hissə, Bakı: Çaşıoğlu, 2005.
- 2. Aslanov A. Estetika aləmində (estetik-tarixi nəzəri problemlər), Bakı: Yazıçı, 1988.
- 3. Cəfərov M. Estetik tərbiyə, ailə və məktəb. Bakı: Maarif, 1967.
- 4. Qısa estetika lüğəti. Bakı: Azərnəşr, 1970.
- 5. Nizaminin hikmət və nəsihətləri. Bakı: Yazıçı, 1981.

Hörmətli abunəçilər!

«Azərbaycan məktəbi» jurnalına 2010-cu il üçün abunə yazılışına başlanmışdır. İndeks: 1002

Jurnalımızın 2010-cu ildə ilboyu normal fəaliyyətinin tənzimlənməsindən ötrü Sizi abunə yazılışına qoşulmağa çağırırıq. İldə 6 nömrə nəşr olunur. Bir nüsxənin abunə haqqı 2 manat, illik abunə haqqı 12 manatdır.

Abanə respablikamızda fəaliyyət göstərən

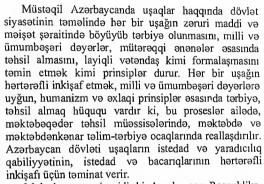
Apano i espablicalità del foutiffot gostoron	
«Azərmətbuatyayımı» ASC-nin	440-39 - 83
«Qasid» ASC-nin	493-16-43
«Õaya»	<i>441-35-33</i>
«Səma»	<i>494-09-59</i>
«Xpress-Elita»	437-28-10
«Kaspi»	432-39-55

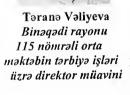
mətbuatyayını firmalarında qəbul edilir. Böyük ənənələri olan pedaqoji jurnalımıza abunə yazılmağa tələsin.

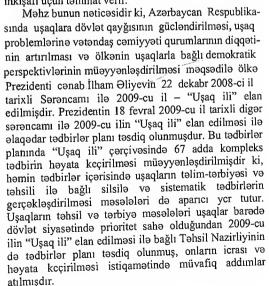
Uşaqların təhsilinə dövlət qayğısı

" Uşaqlar bizim sevincimizdir, həyatımızın mənasıdır, uşaqlar bizim gələcəyimizdir..."

Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının ümummilli lideri

Bu tədbirlər içərisində uşaq hüquqları, xaricdə yaşayan azərbaycanlı uşaqlara ana dilinin öyrədilməsi və milli-mənəvi doyorlərin qorunub saxlanması, tərbiyə müəssisələrində təhsilin və peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsi, sağlamlıq imkanları məhdud olan usaqlara yönəldilmiş infrastrukturun yeniləsdirilməsi, təhsil müəssisələrində inklüziv (inteqrasiyalı) təhsilin tətbiqinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, fənlər üzrə istedadlı sagirdlərin müəyyənləsdirilməsi istigamətində islərin intensivləsdirilməsi, usaqlar üçün ayrı-ayrı fənlər üzrə nümunəvi olimpiada məsələləri və test toplularının hazırlanması, dövlət usaq müəssisələrindən usaqların ailələrə verilməsi və alternativ qayğı üzrə layihənin davam etdirilməsi, besyaslı usaqların məktəbə hazırlıq gruplarına cəlb edilməsi və s. bu kimi təhsil məsələləri üstünlük təskil edir.

Bu sahədə görülən islərin sərhinə keçməzdən əvvəl deməliyik ki, müstəqil Azərbaycanda usaq hüquqları, o cümlədən təhsil, təlim-tərbiyə hüquqları BMT-nin Baş Assambleyasının 20 novabr 1989-cu il tarixli 44/25 saylı getnamesi ile gebul olunmus. 1990-cı il sentyabrın 2-də qüvvəyə minmiş "Uşaq hüquqları Konvensiyası" və "Usaq hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının 19 may 1998-ci il tarixli Qanunu ilə tənzimlənir. Onu da demoliyik ki, ötən əsrin 90-cı illərində Azərbaycan Respublikası da BMTnin "Usaq hüquqları Konvensiyası"na qoşulmuşdur. Başqa sözlə, ölkəmizdə uşaq hüquqları həm beynəlxalq, həm də Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və digər qanunvericilik aktları ilə qorunur, uşaqların hərtərəfli inkişafı, layiqli tohsil alması üçün hüquqi baza tam təmin edilir. Bu sahədə uşaqlara dövlət qayğısını daha da güçləndirmək məqsədilə 2009-cu ilin mustəqil Azərbaycanda "Uşaq ili" elan edilməsi ölkəmizdə ailə və usaq problemlərinə dövlətin böyük önəm verməsinin məntiqi nəticəsi kimi yüksək qiymətə layiqdir.

Müstəqil Azərbaycanda usaqların təlim-tərbiyəsi, təhsili sahəsində əsası ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qovulan və hazırda ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən əsaslı təhsil işlahatları illərində böyük uğurlar qazanılmış, məktəbəqədər təhsil, ümumi təhsil, sağlamlıq imkanları məhdud usaqların təhsili, inklüziv təhsil, xüsusi istedada malik uşaqların təhsili və digər sahələrdə bir sıra İnkisaf Proqramları və layihələrin icrasına baslanılmışdır. Mətləb aydınlığı üçün onlardan bəzilərini ayrılıqda nəzərdən keçirək.

Məktəbəqədər təhsil vahid təhsil sisteminin ilk pilləsi olmaqla yanaşı, usaqların intellektual, fiziki və psixoloji inkişafında, onların məktəbə hazırlanmasında xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Təcrübə göstərir ki, maddi sərvətlərin insan kapitalına çevrilməsinin təməli məhz təhsilin bu pilləsində qoyulur. Tədqiqatla müəyyən edilib ki, bu yaş dövründə uşağın inkişafına xərclənən vəsait sonradan yeddi dəfə artıq gəlir gətirir. Şəxsiyyətin təsəkkülü və gələcək inkişafı məhz bu dövrdə aparılan təlim-tərbiyədən çox asılıdır. Bu mənada görkəmli pedaqoq A.S.Makarenko haqlı olaraq deyirdi ki, "...tərbiyənin bünövrəsi 5 yasınadək qoyulur və 5 yaşınadək nə etmisinizsə, bu, artıq tərbiyə prosesinin 90%-ni təskil edir". Dünya təcrübəsi göstərir ki, Avropanın inkişaf etmiş ölkələrində (Almaniya, Fransa və b.)

tahsil büdcəsinin 10-15 faizi məktəbagadar tahsila ayrılır. Azərbaycanda da bu istigamətdə müəyvən islər aparılır.

Son illerde YUNİSEF, YUNESKO, Beynəlxalq Sülh Korpusu, Açıq Cəmiyyət İnstitutu, "Dünyaya baxıs" və digər beynəlxalq təskilatların istirakı ilə ölkənin müxtəlif bölgələrində məktəbəqədər təhsilə dair bir sıra lavihələr həyata keçirilmişdir.

Lakin ölkəmizdə usaqların məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə cəlb edilməsi göstəriciləri hələlik 16 faizdən cox devildir. Halbuki, həmin göstarici Finlandiyada 99, Almaniyada 90, bir sıra MDB ölkələrində 50-85 faiz təskil edir. Sağlamlıq imkanları məhdud məktəbəqədər yaşlı uşaqların müvafiq xüsusi müəssisələrə cəlb olunması daha da aşağı səviyyədədir. Bu müəssisələrdə təhsilin təskili vəziyyətini və uşaqların məisət şəraitini daha da yaxsılasdırmaq ücün "Sağlamlıq imkanları mohdud usaqların təhsili (xüsusi təhsil) haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu (5 iyun 2001-ci il) qəbul edilmisdir.

Ölkəmizdə məktəbəqədər təhsilin günün tələbləri səviyyəsində qurulmasının təmin olunması məqsədilə kompleks məqsədyönlü tədbirlərin həyata keçirilməsi üçün 12 aprel 2007-ci il tarixdo Respublika Prezidentinin Sərəncamı ilə "Azərbaycan Respublikasında məktəbəqədər təhsilin yeniləşdirilməsi Proqramı (2007-2010-cu illər)" təsdiq edilmişdir. Programda müəssisələrin səbəkəsinin optimallasdırılması və maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi, məktəbəqədər təhsil xidmətlərinin əhalinin aztəminatlı təbəqəsi üçün əlçatan olması, kadr təminatının yaxsılaşdırılması, yeni kurikulumun hazırlanması,

ən başlıcası isə dünya təcrübəsinə uyğun olaraq 5 yaslı usaqların icbari məktəbəqədər təhsilə cəlb olunması nəzərdə tutulmuşdur. Lakin yeri gəlmiskən deməliyik ki. Dövlət Programında 5 yaslı usaqların icbari qavdada məktəbəqədər təhsilə cəlb edilməsi nəzərdə tutulsa da, 5 sentyabr 2009-cu ildən güvvəvə minmis "Təhsil haqqında" Qan'ınun 18-ci maddəsində devilir: "Bes vaslı usaqlar üçün məktəbə hazırlıq zəruridir".

Programın həyata keçirilməsi nəticesindo son illordo Bakıda 11 veni usag bağçası istifadəyə verilmiş, 21 usag bağçası əsaslı təmir edilmişdir. Həmin təhsil müəssisə əri müasir avadanlıqlarla təmin edilmişdir. Bu müəssisələr üçün Təhsil Nazirliyinin sifarisi əsasında 100 adda müxtəlif təlim vəsaitləri hazırlanaraq usaq bağcalarının istifadəsinə verilmişdir.

Aydın məsələdir ki, dövlət basçısının təsdiq etdiyi Dövlət Programının həvata kecirilməsi 5 yaşlı uşaqların məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin məktəbə hazırlıq qruplarına zəruri olaraq cəlb edilməsinə şərait yaratmaqla təhsilin bu pilləsində əsaslı dönüsə, inkişafa təkan verəcəkdir. Son illərdə Bakı şəhərindəki uşaq bağçalarına uşaqların axınının kütləviləsməsi, özəl məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin yaranması, bu sahədə xidmətin səviyyəsinin gündən-günə yaxşılaşması, bütövlükdə dövlətin bu təhsil pilləsinə diqqət və qayğısının artması kimi amillər bu fikri deməyə əsas verir.

Dövlətin usaqların təhsili sahəsində mühüm layihələrindən biri Nazirlər Kabinetinin 3 fevral 2005-ci il tarixli qorarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında xüsusi qayğıya ehtiyacı olan (sağlamlıq imkanları

